

DOI: 10.33270/05267303.29
УДК 343.3/7343.359

ХЛИСТУН Володимир*

викладач кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ
03035, пл. Солом'янська, 1, м. Київ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-2002-8480>;

АЛЕКСІЙЧУК Олександр

старший викладач кафедри кримінального права Національної академії
внутрішніх справ
03035, пл. Солом'янська, 1, м. Київ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-0507-8943>;

СОХА Юлія

старший викладач кафедри кримінального права Національної академії
внутрішніх справ
03035, пл. Солом'янська, 1, м. Київ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-0720-4671>

Кримінальна відповідальність за порушення вимог фінансового моніторингу: аналіз законодавчих недоліків і шляхи їх усунення

Анотація. У статті здійснено спробу аналізу ефективності законодавчого формулювання кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 209-1 Кримінального кодексу України як порушення вимог фінансового моніторингу та суміжної до неї адміністративної відповідальності за ч. 2 ст. 166-9 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Здійснене дослідження виявило як актуальність кримінально-правової охорони суспільних відносин у сфері державного фінансового моніторингу, так і наявність прогалин у чинному законодавстві, зокрема в редакціях диспозицій зазначених статей, які засвідчили, що чинне законодавство не передбачає кримінальної відповідальності за «неподання *достовірної* інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу» або за «несвоєчасне подання *достовірної* інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу», якщо такі діяння заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб. Проаналізовано статистичні дані та на їх підставі здійснено відповідні висновки. Виявлено розбіжності в описі форм суспільно небезпечної поведінки для ч. 2 ст. 166-9 Кодексу України про адміністративні правопорушення та ч. 1 ст. 209-1 Кримінального кодексу України. Запропоновано внести зміни в чинне законодавство України та викласти розглядувані статті в новій редакції, що дасть змогу усунути недосконалості законодавчого формулювання, сприятиме однозначному розумінню кримінально-правової заборони та правильному її застосуванню, а так само розширенню обсягу знань щодо підстав й умов кримінальної та адміністративної відповідальності за порушення вимог фінансового моніторингу.

Ключові слова: кримінальне правопорушення; кримінальна відповідальність; фінансовий моніторинг; легалізація (відмивання) майна; інформація; предмет кримінального правопорушення; істотна шкода.

Історія статті:

Отримано: 02.07.2026
Прийнято: 28.08.2026
Опубліковано: 01.10.2026

Рекомендоване посилання:

Хлистун В., Алексійчук О., Соха Ю. Кримінальна відповідальність за порушення вимог фінансового моніторингу: аналіз законодавчих недоліків і шляхи їх усунення. *Наука і правоохорона*. 2026. Вип. 3 (73). С. 291–302. DOI: 10.33270/05267303.29

*Відповідальний автор

© Хлистун В., Алексійчук О., Соха Ю., 2026. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Вступ

Положення ч. 1 ст. 209-1 «Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» КК України, яка описує самостійний склад кримінального правопорушення, порівняно з частиною другою цієї статті, передбачають охорону суспільних відносин у сфері державного фінансового моніторингу як важливої складової системи протидії легалізації злочинних доходів, фінансуванню тероризму та розповсюдженню зброї масового знищення. Під кримінально-правовим захистом знаходиться встановлений законом порядок подання суб'єктами первинного фінансового моніторингу визначеної законом інформації до уповноваженого органу, яким є Державна служба фінансового моніторингу України (ДСФМУ).

Розглядувана норма є суміжною щодо ст. 209 «Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» КК України і виконує щодо неї превентивну функцію, забезпечуючи на ранніх стадіях протидії інформаційну основу для виявлення легалізації (відмивання) майна, щодо якого фактичні обставини свідчать про його одержання злочинним шляхом.

Тому з доктринальної позиції фінансовий моніторинг є одним із центральних елементів системи AML/CFT/CPF (Anti-Money Laundering / Countering Financing of Terrorism / Counter-Proliferation Financing – Протидія відмиванню грошей / Протидія фінансуванню тероризму / Протидія фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення), який у значній кількості випадків дає змогу своєчасно виявляти та(або) руйнувати ланцюг фінансування тероризму або розповсюдження зброї масового знищення, а так само активів суспільно небезпечної поведінки – від одержання злочинних доходів до легалізації майна, здобутого злочинним шляхом, зокрема завдяки запобіжному виявленню підозрілих операцій.

Міжнародно-правовим підґрунтям є Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності¹, ст. 6 і 7 якої зобов'язують держави криміналізувати відмивання доходів і запровадити комплексний режим регулювання та нагляду за фінансовими установами, Конвенція ООН проти корупції², ст. 52 якої вимагає від держав запровадити заходи щодо запобігання переміщенню доходів від корупції через фінансову систему,

включно з посиленням моніторингом підозрілих транзакцій; Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму³, ст. 18 якої зобов'язує держави запровадити механізми виявлення та повідомлення про підозрілі фінансові операції, пов'язані з фінансуванням тероризму, Рекомендації FATF⁴, що є визнаним міжнародним стандартом, на який посилаються численні конвенції та директиви ЄС (рекомендація 20 заохочує негайно повідомляти про підозрілі операції, рекомендація 35 – запровадити ефективні, пропорційні та стримувальні санкції за невиконання вимог AML, включно з кримінальними тощо), Директиви ЄС про протидію відмиванню грошей⁵ безпосередньо зобов'язує держави-члени запровадити кримінальну відповідальність за сприяння відмиванню, включно з бездіяльністю у сфері звітності), Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів від злочинної діяльності та про фінансування тероризму⁶, ст. 13 якої зобов'язує запровадити спеціальні слідчі механізми виявлення злочинних доходів, що є неможливим без ефективної системи фінансового моніторингу та кримінальної відповідальності за порушення її стандартів.

На національному рівні до сфери фінансового моніторингу є дотичною низка нормативних актів, зокрема: закони України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 6 грудня 2019 року № 361-IX⁷, «Про банки і банківську діяльність» від

³ Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму : міжнар. док. від 9 груд. 1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_518#Text

⁴ Міжнародні стандарти боротьби з відмивання коштів, фінансуванням тероризму і розповсюдженням зброї масового знищення : міжнар. док. від 12 груд. 2014 р. URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/books/5round FATF.pdf>

⁵ Директива Європейського парламенту і Ради (ЄС) 2019/1153 про встановлення правил, що сприяють використанню фінансової та іншої інформації для запобігання окремим кримінальним злочинам, їх виявлення, розслідування або кримінального переслідування, та про скасування Рішення Ради 2000/642/ЮВС від 20 черв. 2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_029-19/ed20190620#n77

⁶ Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму : міжнар. док. від 17 листоп. 2010 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_948#Text

⁷ Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 6 груд. 2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>

¹ Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності : міжнар. док. від 15 листоп. 2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text

² Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : міжнар. док. від 31 жовт. 2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16/page#Text

7 грудня 2000 року № 2121-III¹, «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23 лютого 2006 року № 3480-IV², «Про фінансові послуги та фінансові компанії» від 12 листопада 2021 року № 1069-IX³, «Про платіжні послуги» від 30 червня 2021 року № 1591-IX⁴, «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно» від 1 липня 2004 року № 1952-IV⁵, «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 14 липня 2020 року № 768-IX⁶, «Про віртуальні активи» від 17 лютого 2022 року № 2074-IX⁷ (не набрав чинності), «Про санкції» від 14 серпня 2014 року № 1644-VII⁸, «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів» від 3 березня 2022 року № 2116-IX⁹ тощо.

Водночас такі дії, як неподання або несвоєчасне подання інформації, а так само подання недостовірної інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, здатні паралізувати зазначену функцію, перетворюючи суб'єктів первинного моніторингу на «сліпі плями» в системі ефективного контролю. У зв'язку з цим постає потреба в удосконаленні чинного законодавства відповідно до поточних викликів.

Огляд літератури

Вагомий внесок у дослідження окремих загальноправових і кримінально-правових аспектів фінансового моніторингу зробили такі вчені, як

¹ Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

² Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>

³ Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 12 листоп. 2021 р. № 1069-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

⁴ Про платіжні послуги : Закон України від 30 черв. 2021 р. № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>

⁵ Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно : Закон України від 1 лип. 2004 р. № 1952-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text>

⁶ Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор : Закон України від 14 лип. 2020 р. № 768-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768-20#Text>

⁷ Про віртуальні активи : Закон України від 17 лют. 2022 р. № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>

⁸ Про санкції : Закон України від 14 серп. 2014 р. № 1644-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-18#Text>

⁹ Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності російської федерації та її резидентів : Закон України від 3 берез. 2022 р. № 2116-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2116-20#Text>

В. С. Батиргарєєва (2024), А. С. Беніцький (2024), В. В. Бреславець (2025a, 2025b), В. М. Бурдін (2024), Р. А. Волинець (2022), М. О. Гладковський (2023), О. О. Дудоров (2023), Д. В. Каменський (2024), І. В. Красницький (2024), О. О. Швидкий (2024), І. Г. Шнуренко (2025); на рівні дисертаційного дослідження І. С. Кундельська (2024), С. Ю. Джевага-Третьякова (2025), Є. Ю. Самойлов (2025). Зокрема, Р. А. Волинець (2022) за результатами аналізу змін до ст. 209-1 КК України доходить висновку, що зазначені зміни мають переважно формальний характер і не вплинули на зміст ознак складу кримінального правопорушення, а також на практику застосування. Своєю чергою О. О. Швидкий (2024) визначає предметом кримінального правопорушення, відповідальність за яке передбачена ст. 209-1 КК України, інформацію, що стосується фінансових операцій, які підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу; про фінансову операцію та її учасників; факт надання (одержання) запиту, рішення чи доручення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, або надання (одержання) відповіді на такий запит, рішення чи доручення. Крім того, в українській науковій доктрині (Vasylevych, & Levchenko, 2024; Volynets, 2022; Brovko, 2016) усталеною є позиція щодо визнання недосконалості та недостатньої ефективності законодавства України в частині регламентування кримінально-правового механізму запобігання порушенням вимог фінансового моніторингу. На противагу цьому І. В. Жук та А. Каліж (2022) дійшли висновку, що міжнародне антилегалізаційне законодавство є достатньо уніфікованим, його положення узгоджені між собою та не містять принципових суперечностей. Зіставлення двох позицій засвідчує необхідність подальшої гармонізації законодавства України щодо положень релевантних міжнародних актів.

Своєю чергою Є. Ю. Самойлов (2026) на рівні дисертаційного дослідження обґрунтував, що використання традиційних і нових методів легалізації майна, одержаного злочинним шляхом, зокрема новітніх технологій із залучення віртуальних активів сприяло формуванню сталих і повторюваних легалізаційних практик, утворенню сегменту кримінальних послуг на нелегальному фінансово-економічному ринку, що типово підвищує їхню суспільну небезпечність, визначає можливість упровадження як адекватного засобу кримінально-правової протидії їм спеціальної повторності як кваліфікуючої ознаки, яка охоплює вчинення особою будь-якого з кримінальних правопорушень, передбачених ст. 198, 209-1, 306, 396 КК України.

Привертають також увагу окремі дослідження розглядуваної проблематики в іноземних

юрисдикціях. Наприклад, N. Ryder (2024) простежив взаємозв'язок між повідомленнями про підозрілу діяльність у сфері захисту від фінансування тероризму та шахрайства на прикладах Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії. Своєю чергою L. Pellegrina et al. (2020) виявили й дослідили зв'язок між звітністю про підозрілі операції та вразливістю окремих італійських провінцій до відмивання грошей, що є додатковим аргументом для спрямування уваги на процеси фінансового моніторингу.

Водночас наукові розвідки щодо заявленої тематики мають продовжуватися, зокрема з огляду на зміни в чинному законодавстві та(або) правовій доктрині України й міжнародної спільноти під впливом перманентної адаптації різних форм злочинної діяльності до стрибкоподібного розвитку суспільних відносин у сфері нових інформаційних технологій, зокрема, блокчейну, криптовалют, штучного інтелекту, інтернету речей тощо.

Метою цього дослідження є аналіз ефективності формулювання кримінально-правового опису такої форми суспільно небезпечної поведінки, як умисне неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, якщо такі діяння заповділяють істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб (ч. 1 ст. 209-1 КК України), а так само розроблення рекомендацій з удосконалення норм чинного законодавства на підставі здійсненого наукового пошуку.

Матеріали та методи

Матеріальну основу дослідження становлять норми міжнародно-правових конвенцій та угод, чинного законодавства України, зокрема ч. 1 ст. 209-1 КК України та ст. 166-9 КУпАП, які стосуються порушення вимог фінансового моніторингу та кримінально-правової протидії таким актам суспільно небезпечної поведінки.

Методологічна основа дослідження охоплює формально-юридичний метод у межах тлумачення правових норм і дефініцій; системно-структурний метод, що використаний для виявлення логіки побудови кримінально-правової заборони; порівняльно-правовий метод, який надає можливість зіставлення різних правових підходів з досліджуваного питання; якісний метод як ефективний дослідний механізм, що забезпечує підґрунтя для висновків у формі пояснень на підґрунті вивчених джерел даних. Здійснене

дослідження не вимагає використання математичних формул або розрахунків, тому в ньому немає узагальнювальних таблиць і графіків для пояснення використаних аргументів та сформованих теоретичних положень.

Результати й обговорення

Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України» від 16 січня 2003 року № 430-IV¹ чинний КК України доповнено ст. 209-1, яка згодом зазнала власних змін і нових редакцій. Крім того, відповідно до положень ч. 1 ст. 96-1 КК України, вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 209-1 КК України, може бути підставою для застосування спеціальної конфіскації, тобто примусового безоплатного вилучення за рішенням суду у власність держави грошей, цінностей та іншого майна. Утім, на відміну від суміжної ст. 209 КК України, розглядувана норма не належить до перелік кримінальних правопорушень, у зв'язку з учиненням яких до юридичної особи можуть бути вжиті певні заходи кримінально-правового характеру на підставі положень ст. 96-3 КК України. Однак остання обставина не вказує на незначний суспільний резонанс порушення вимог фінансового моніторингу, хоча відповідно до ст. 12 КК України діяння за ч. 1 ст. 209-1 КК України справді належать до категорії кримінальних проступків.

Відповідно до інформації, наданої Офісом Генерального прокурора (лист № 30/3-481Вих-26 від 2 квітня 2026 року²), у період з 2013-го до 2025 року та протягом січня–лютого 2026 року було зареєстровано 41 кримінальне правопорушення за ст. 209-1 КК України, провадження щодо 5 з яких згодом було закрито, що становить у середньому менше ніж 3 справи на рік для всієї країни. Така вкрай низька кількість облікованих справ може свідчити про кілька взаємопов'язаних юридичних, організаційних і системних чинників: 1) порушення вимог фінансового моніторингу переважно мають прихований характер і виявляються не під час очевидних інцидентів, а лише в процесі глибоких спеціалізованих перевірок чи аудитів суб'єктів первинного фінансового моніторингу (банків, нотаріусів, юристів, страхових компаній тощо); 2) для кваліфікації необхідно довести саме умисний характер дій особи, а не просто помилку, халатність чи недостатню кваліфікацію працівника, що значно ускладнює роботу слідства; 3) так само необхідно довести заповдіяння істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, державним чи

¹ Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України : Закон України від 16 січ. 2003 р. № 430-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-15#Text>

² Лист Офісу Генерального прокурора від 2 квіт. 2026 р. № 30/3-481Вих-26.

громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб; 4) пріоритет адміністративної відповідальності (адже порушення правил фінансового моніторингу насамперед тягнуть за собою адміністративні та регуляторні санкції, зокрема НБУ або ДСФМУ мають право накладати на фінансові установи та їхніх посадових осіб значні штрафи, анулювати ліцензії або вимагати звільнення певних службових осіб, тому виявляється значно простіше, швидше й ефективніше притягнути суб'єкта до адміністративної чи дисциплінарної відповідальності, ніж відкривати складне кримінальне провадження, яке вимагає тривалого досудового розслідування); 5) оскільки ст. 209-1 КК є супутньою, тому найчастіше правоохоронні органи концентрують ресурси на розслідуванні безпосередньо легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 209 КК України), або на предикатних кримінальних правопорушеннях (розкрадання, ухилення від сплати податків, корупційні діяння тощо); 6) якщо фіксують факт відмивання майна, порушення правил звітності автоматично поглинається або ігнорується на тлі масштабніших обвинувачень, за якими значно простіше довести суспільну небезпечність і збитки державі; 7) розслідування правопорушень у сфері фінансового моніторингу вимагає від слідчих і прокурорів високого рівня специфічних економічних й ІТ-знань, а такі статистичні дані можуть бути відображенням браку вузькоспеціалізованих кадрів у слідчих органах, здатних якісно документувати правопорушення саме за цією статтею тощо. Утім низька кількість облікованих справ за ст. 209-1 КК України

не є ознакою відсутності порушень у сфері фінансового моніторингу, а показником того, що цей інструмент кримінального переслідування можуть сприймати як неефективний або другорядний. Тому держава може надавати перевагу системі фінансових штрафів і ліцензійного контролю з боку регуляторів, натомість розглядувану ст. 209-1 КК України застосовують лише у виняткових, найрезонансніших випадках.

Відповідно до інформації, одержаної від ДСФМУ (лист від 17 квітня 2026 року № 1803/310-11), статистичні дані щодо повідомлень, які були отримані від суб'єктів первинного фінансового моніторингу, становить за роками: 2012-го – 1 664 173, 2022-го – 1 818 675, 2023-го – 1 432 684, 2024-го – 1 754 604, 2025-го – 1 957 278. Отже, 2022 року зафіксовано стрімке зменшення кількості повідомлень про фінансові операції (майже на 29 %, порівняно з 2021 роком), що зумовлено шоковим станом економіки та фінансової системи на початку повномасштабного вторгнення. Утім з 2023 року спостерігається стійка тенденція до збільшення їх кількості. 2024 року показники перевищили рівень до початку повномасштабної агресії, а 2025 року досягли історичного максимуму за цей період, тобто понад 1,95 млн повідомлень, що засвідчує адаптацію фінансового сектору, цифровізацію та суттєве посилення контролю за фінансовими потоками. Крім того, надано зведені статистичні дані щодо підготовлених матеріалів (узагальнених і додаткових узагальнених) за ч. 1 і 2 ст. 209 КК України, яку систематизовано в табл. 1:

Таблиця 1

Правоохоронний орган	2021	2022	2023	2024	2025
Національна поліція України	399	191	278	323	376
Органи ДФС / Бюро економічної безпеки	265	125	119	95	602
Служба безпеки України	239	339	348	289	163
НАБУ	110	96	167	156	125
Державне бюро розслідувань	40	73	73	118	114
Органи прокуратури	117	109	101	71	61
Розвідувальні органи	–	1	–	1	–
Загалом	1 170	934	1 122	1 053	1 441

Найпомітнішою тенденцією є збільшення кількості матеріалів, направлених до Бюро економічної безпеки, 2025 року – 602 матеріали, порівняно з 95 2024 року (у 6,3 раза), тож Бюро стало абсолютним лідером серед отримувачів матеріалів, що вказує на потужне зміщення фокусу держави на боротьбу з податковими, фінансовими правопорушеннями й тіньовим сектором економіки. Протягом 2022-го та 2023 року головним отримувачем матеріалів

була СБУ (339 та 348 відповідно), що логічно для періоду початку повномасштабної війни як пріоритет на відстеження фінансування тероризму та протидію загрозам національній безпеці, проте 2025 року цей показник суттєво знизився до 163. Своєю чергою Національна поліція залишається стабільним й одним із ключових партнерів ДСФМУ протягом усього періоду. ДБР з 2024 року також вийшло на вищий рівень стабільної взаємодії (понад 110 матеріалів

на рік). Кількість матеріалів, що передають безпосередньо до органів прокуратури, планомірно зменшується з року в рік (зі 117 2021 року до 61 2025 року), що може свідчити про оптимізацію каналів комунікації безпосередньо з органами досудового розслідування. Тож доходимо висновку, що система фінансового моніторингу України відновилася від кризи першого року повномасштабної війни, станом на кінець 2025 року – початок 2026 року аналітична активність ДСФМУ знаходиться на піковому рівні (як за обсягом оброблених транзакцій, так і за кількістю переданих до правоохоронних органів розслідувань), основний акцент розслідувальної діяльності змістився в площину протидії масштабним економічним право-порушенням.

Утім, з огляду на принцип правової визначеності, що охоплює такі елементи, як непорушність гарантованих прав і свобод людини, високу якість законодавства (тобто чіткі, однозначні й точні формулювання правових норм), передбачуваність законодавчих змін, єдність і стабільність судової практики тощо як складової верховенства права, основоположні компоненти яких викладено в доповіді Венеціанської комісії «Про верховенство права»¹, постає необхідність дослідити можливість особи передбачити юридичні наслідки своїх дій або бездіяльності у разі умисного неподання, несвоечасного подання або подання недостовірної інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, якщо такі діяння заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб.

Передусім у чинній редакції ч. 1 ст. 209-1 КК України привертає увагу опис предмета розглядуваного кримінального правопорушення, яким відповідно до тексту норми є недостовірна інформація про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу.

Особливості правового феномену інформації, зокрема її кримінально-правові характеристики як предмета кримінального правопорушення, досліджував О. Е. Радутний (2009), згодом розвинули інші науковці, що надає можливість їх узагальнити як до традиційних ознак предмета кримінального правопорушення, зокрема соціальної, фізичної та юридичної ознак, так і щодо предмета за ч. 1 ст. 209-1 КК України виокремити його додаткові характеристики, а саме: 1) недостовірність;

2) обмеженість змісту й обсягу такої інформації обов'язком певної особи надавати її для фінансового моніторингу (тобто не будь-яка інформація, а лише та, що стосується фінансового моніторингу).

Логіка законодавця є зрозумілою щодо такої форми поведінки, як «подання» в межах різновидів діяння за об'єктивною стороною розглядуваного кримінального правопорушення, тобто «подання недостовірної інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу», але втрачає такий сенс щодо перших двох форм поведінки, зокрема «неподання» та «несвоечасне подання». Буквальне застосування до них законодавчої категорії предмета за ч. 1 ст. 209-1 КК України означає, що чинне законодавство передбачає кримінальну відповідальність за «неподання *недостовірної* інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу» або за «несвоечасне подання *недостовірної* інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу». Інше прочитання (доповнення, покращення) закону означатиме його підміну, зокрема, з боку суду, прокурора або органу досудового розслідування, що є прямим порушенням приписів ст. 75 Конституції України як норми прямої дії.

Обґрунтованим також вбачається похідне твердження: чинне законодавство не передбачає кримінальної відповідальності за «неподання *достовірної* інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, якщо такі діяння заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб» або за «несвоечасне подання *достовірної* інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, якщо такі діяння заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб», оскільки жодна особа, крім законодавця, не є уповноваженою на зміну або заміну слів у тексті закону, адже відповідно до ч. 2 ст. 4 КК України кримінальну протиправність і караність, а також інші кримінально-правові наслідки діяння визначає закон про кримінальну відповідальність, що діяв на час вчинення цього діяння, незалежно від того, чи містить він окремі помилки або неточності. У теорії кримінального права такий принцип відомий як «Nullum crimen, nulla poena sine lege» (немає злочину, немає покарання без закону), що передбачений в ст. 7 Європейської конвенції з прав людини² і закріплений численними рішеннями ЄСПЛ, зокрема, «С.В. проти Сполученого Королівства»

¹ Верховенство права. Доповідь, схвалена Венеційською Комісією на 86-му пленарному засіданні (Венеція, 25–26 березня 2011 року). *Право України*. 2011. № 10. С. 168–184.

² Європейська конвенція з прав людини : міжнар. док. 4 листоп. 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

(S.W. v United Kingdom, 1995)¹ та «Дель Ріо Прада проти Іспанії» (Del Río Prada v. Spain, 2013)² тощо.

Крім того, у ч. 2 ст. 166-9 КУпАП передбачено відповідальність за «...ненадання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації...».

Оскільки жодним нормативним актом на жодну особу на території України та за її межами не покладено обов'язку подавати центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, саме *недостовірну* інформацію про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, то це фактично унеможливило застосування ч. 2 ст. 166-9 КУпАП та ч. 1 ст. 209-1 КК України в зазначеній частині опису дій («неподання», «несвоєчасне подання») як ознак їх об'єктивної сторони.

Тому доречним виглядає інше формулювання, а саме: «...неподання або несвоєчасне подання інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, а так само подання недостовірної інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу ...».

У початковій редакції станом на 2003 року частина 1 ст. 209-1 КК України містила цілком правильне розмежування, а саме: «...неподання інформації про фінансові операції або... подання завідомо недостовірної інформації...».

Тому вбачається обґрунтованою пропозиція щодо таких змін:

1) викласти диспозицію ч. 2 ст. 166-9 КУпАП у такій редакції: «Ненадання або несвоєчасне подання інформації, пов'язаної з аналізом фінансових операцій, що стали об'єктом фінансового моніторингу, довідок та копій документів (зокрема тих, що містять інформацію з обмеженим доступом), а так само подання недостовірної інформації, пов'язаної з аналізом фінансових операцій, що стали об'єктом фінансового моніторингу, довідок та копій документів (зокрема тих, що містять інформацію з обмеженим доступом) на запит центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»;

2) викласти диспозицію ч. 1 ст. 209-1 КК України в такій редакції: «Умисне неподання або

несвоєчасне подання інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, а так само подання недостовірної інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, якщо такі діяння заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб».

З огляду на ту обставину, що в чинній редакції ст. 209-1 КК України кримінальне правопорушення, відповідальність за яке передбачене частиною першою цієї статті, належить до категорії кримінальних проступків, видається перспективною пропозиція зміни формулювання її у формальний склад, тобто шляхом виключення згадки про наслідки з опису об'єктивної сторони, у зв'язку з чим вона може мати такий вигляд: «Умисне неподання або несвоєчасне подання інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, а так само подання недостовірної інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

Аргументами на користь такого підходу можуть бути положення:

– ст. 7 Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності (Палермська конвенція, 2000)³, відповідно до якої кожна держава-учасниця встановлює всеосяжний внутрішній режим регулювання та нагляду щодо банків і небанківських фінансових установ, а також, у відповідних випадках, інших органів, що є уразливими з погляду відмивання коштів, у межах своєї компетенції з метою недопущення та виявлення всіх форм відмивання коштів, причому такий режим ґрунтується на вимогах щодо ідентифікації особи клієнта, ведення звітності та надання інформації про підозрілі угоди;

¹ Case S.W. v United Kingdom (Application No. 20166/92) : Judgment of the European Court of Human Rights of 22 November 1995. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-57965%22%7D>

² Case of Del Río Prada v. Spain (Application No. 42750/09) : Judgment of the European Court of Human Rights of 21 October 2013. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-127697%22%7D>

³ Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності : міжнар. док. від 15 листоп. 2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text

Таблиця 2

	Чинна редакція	Пропозиція
ч. 2 ст. 166-9 КУпАП	Ненадання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації, пов'язаної з аналізом фінансових операцій, що стали об'єктом фінансового моніторингу, довідок та копій документів (у тому числі тих, що містять інформацію з обмеженим доступом) на запит центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, –	Необережне неподання або несвоєчасне подання інформації, пов'язаної з аналізом фінансових операцій, що стали об'єктом фінансового моніторингу, довідок та копій документів (зокрема тих, що містять інформацію з обмеженим доступом), а так само подання недостовірної інформації, пов'язаної з аналізом фінансових операцій, що стали об'єктом фінансового моніторингу, довідок і копій документів (зокрема тих, що містять інформацію з обмеженим доступом) на запит центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, –
ч. 1 ст. 209-1 КК України	Умисне неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, якщо такі діяння заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб, –	Умисне неподання або несвоєчасне подання інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, а так само подання недостовірної інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, –

– ст. 52 Конвенції ООН проти корупції (Меридська конвенція, 2003)¹, відповідно до якої кожна держава-учасниця вживає таких заходів, які можуть бути необхідними, відповідно до її внутрішнього права, щоб вимагати від фінансових установ, на які поширюється її юрисдикція, перевіряти особу клієнтів, уживати обґрунтованих заходів для встановлення особи власників-бенефіціарів коштів, депонованих у великому розмірі, і вживати жорсткіших заходів контролю щодо рахунків, які намагаються відкрити або які відкриті особами, що мають або мали значні державні повноваження, членами їхніх сімей і тісно пов'язаними з ними партнерами або від імені будь-яких перелічених вище осіб;

– ст. 18 Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму (ООН, 1999)², відповідно до якої держави-учасниці співпрацюють у прийнятті правил, що накладають на фінансові установи зобов'язання оперативно повідомляти

компетентним органам про всі складні, незвичайно великі операції та про незвичайну динаміку операцій, які не мають явної економічної або очевидної законної причини, не побоюючись кримінальної чи цивільної відповідальності за порушення будь-яких обмежень на розголошення інформації, якщо вони добросовісно повідомляють про свої підозри;

– Директиви ЄС про протидію відмиванню грошей (VI Директива AMLD6, 2018/1673)³, згідно з якою держави-члени повинні забезпечити, щоб компетентні національні органи, призначені відповідно до статті 3(1), мали повноваження для безпосереднього й негайного доступу до інформації про банківські рахунки та пошуку такої інформації, коли це необхідно для виконання їхніх завдань з метою запобігання тяжким кримінальним злочинам, їх виявлення, розслідування або кримінального переслідування або підтримки кримінального розслідування тяжких кримінальних злочинів, зокрема для виявлення, розшуку та заморожування активів, пов'язаних із таким розслідуванням, тощо.

¹ Конвенція ООН проти корупції : міжнар. док. від 31 жовт. 2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text

² Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму : міжнар. док. від 9 груд. 1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_518/ed19991209#Text

³ Директива ЄС про протидію відмиванню грошей : міжнар. док. від 12 листоп. 2018 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_029-19/ed20190620#n77

З метою відокремлення запропонованої нової редакції ч. 1 ст. 209-1 КК України від ч. 2 ст. 166-9 КУпАП слід здійснювати розмежування за ознакою суб'єктивної сторони, тож остаточною редакція ч. 2 ст. 166-9 КУпАП може мати такий вигляд: «Необережне ненадання або несвоєчасне подання інформації, пов'язаної з аналізом фінансових операцій, що стали об'єктом фінансового моніторингу, довідок та копій документів (зокрема тих, що містять інформацію з обмеженим доступом), а так само подання недостовірної інформації, пов'язаної з аналізом фінансових операцій, що стали об'єктом фінансового моніторингу, довідок та копій документів (зокрема тих, що містять інформацію з обмеженим доступом) на запит центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

З метою усунення розбіжностей в описі форм суспільно небезпечної поведінки (ч. 2 ст. 166-9 КУпАП – ненадання, несвоєчасне подання або подання, ч. 1 ст. 209-1 КК України – неподання, несвоєчасне подання або подання) також доцільно замінити форму «ненадання» в ч. 2 ст. 166-9 КУпАП на «неподання», яка кореспондується з усіма іншими п'ятьма випадками, що буде утворювати наскрізну ознаку системного підходу.

Для зручності сприйняття відмінностей та пропозицій укладено порівняльну таблицю диспозицій розглядуваних норм (див. табл. 2, с. 298).

Висновки

Здійснене дослідження виявило як актуальність кримінально-правової охорони суспільних відносин у сфері державного фінансового моніторингу як важливої складової системи протидії легалізації злочинних доходів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, так і наявність прогалин у чинному законодавстві, зокрема в редакціях диспозицій ч. 2 ст. 166-9 КУпАП та ч. 1 ст. 209-1 КК України, які засвідчують, що чинне законодавство не передбачає кримінальної відповідальності за «неподання *достовірної* інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, якщо такі діяння заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб» або за «несвоєчасне подання *достовірної* інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, якщо такі діяння заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб».

Виявлено розбіжності в описі форм суспільно небезпечної поведінки (для ч. 2 ст. 166-9 КУпАП – ненадання, несвоєчасне подання або подання, для ч. 1 ст. 209-1 КК України – неподання, несвоєчасне подання або подання) і доцільність формулювання ч. 1 ст. 209-1 КК України як формального складу кримінального правопорушення.

У зв'язку з викладеним запропоновано внести зміни в чинне законодавство України та викласти розглядувані статті в такій редакції: ч. 2 ст. 166-9 КУпАП – «Необережне неподання або несвоєчасне подання інформації, пов'язаної з аналізом фінансових операцій, що стали об'єктом фінансового моніторингу, довідок та копій документів (зокрема тих, що містять інформацію з обмеженим доступом), а так само подання недостовірної інформації, пов'язаної з аналізом фінансових операцій, що стали об'єктом фінансового моніторингу, довідок та копій документів (зокрема тих, що містять інформацію з обмеженим доступом) на запит центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», ч. 1 ст. 209-1 КК України – «Умисне неподання або несвоєчасне подання інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, а так само подання недостовірної інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

Своєчасність і практична значущість здійсненого дослідження зумовлені тим, що запропоновані зміни дають змогу усунути недосконаlostі законодавчого формулювання, сприятимуть однозначному розумінню кримінально-правової заборони та правильному її застосуванню.

Здійснене дослідження також сприятиме накопиченню знань щодо підстав й умов кримінальної та адміністративної відповідальності за порушення вимог фінансового моніторингу. Водночас вбачається потреба в проведенні подальших досліджень.

Подяки

Немає.

Фінансування

Дослідження не фінансувалося.

Конфлікт інтересів

Немає.

References

- [1] Batyrhareieva, V.S. (2024). Legalization of income received from embezzlement of budget funds during road construction works: to the criminological analysis of the problem. *Bulletin of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 31(1), 245-265. DOI: 10.31359/1993-0909-2023-31-1-245
- [2] Benitskyi, A.S. (2024). Legalization (laundering) of property obtained by criminal means: problems of criminal legal qualification. *South Ukrainian Legal Journal*, 4, 32-37. DOI: 10.32850/sulj.2024.4.6
- [3] Breslavets, V.V. (2025a). Certain aspects of the investigation of financial offenses. *Legal Scientific Electronic Journal*, 3, 400-402. DOI: 10.32782/2524-0374/2025-3/94
- [4] Breslavets, V.V. (2025b). The role of international cooperation in combating financial crimes. *Successes and achievements in science*, 4, 51-58. DOI: 10.52058/3041-1254-2025-4(14)-51-58
- [5] Brovko, V. (2016). Problematic aspects of determining the content of significant damage as a sign of the objective side of the crime provided for in Part 1 of Article 209-1 of the Criminal Code of Ukraine. *Entrepreneurship, Economy and Law*, 9, 132-138. Retrieved from <https://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/09/26.pdf>
- [6] Burdin, V.M. (2024). Certain issues of criminal liability for money laundering in the current Criminal Code of Ukraine and the draft Criminal Code. *Visnyk of Lviv University. Series "Legal"*, 78, 308-317. DOI: 10.30970/vla.2024.78.308
- [7] Dudorov, O.O. (2023). Legalization (laundering) of property obtained by crime: a comparative analysis of the provisions of the current and prospective criminal law. *Legal Scientific Electronic Journal*, 8, 341-348. DOI: 10.32782/2524-0374/2023-8/79
- [8] Dzhevaha-Tretiakova, S.Yu. (2025). International legal regulation of combating money laundering. *Candidate's thesis*. Odesa. Retrieved from <https://dspace.onua.edu.ua/items/aca47a01-1daa-4f18-8c20-47d0faa940a4>
- [9] Hladkovskiy, M.O. (2023). Interpretation of certain features of the subjective side of legalization (laundering) of property obtained by criminal means, taking into account the provisions of national and international anti-legalization legislation. *Law and Society*, 3, 258-264. DOI: 10.32842/2078-3736/2023.3.38
- [10] Kamenskyi, D.V., & Dudorov, O.O. (2024). Laundering of criminal proceeds through transactions with virtual currencies: a new threat to economic security. *Analytical and comparative law*, 1, 500-509. DOI: 10.24144/2788-6018.2024.01.88
- [11] Krasnytskyi, I.V. (2024). Criminal liability for actions with property obtained by criminally unlawful means: a systematic analysis of the normalization and delimitation of structures. *Scientific Bulletin of the Uzhgorod National University. Series "Law"*, 85(3), 302-311. DOI: 10.24144/2307-3322.2024.85.3.48
- [12] Kundelska, I.S. (2024). Prevention of legalization (laundering) of proceeds from crime. *Candidate's thesis*. Kyiv. Retrieved from <https://elar.nava.edu.ua/items/107596af-beed-465b-b117-c63715d27ed8>
- [13] Pellegrina, L., Maio, G., Masciandaro, D., & Saraceno, M. (2020). Organized crime, suspicious transaction reporting and anti-money laundering regulation. *Regional Studies*, 54(12), 1761-1775. DOI: 10.1080/00343404.2020.1772963
- [14] Radutnyi, O.E. (2009). Information as a universal subject of crimes. *State and law. Series "Legal and political sciences"*, 46, 458-462. Retrieved from <https://nasplib.isofts.kiev.ua/handle/123456789/9132>
- [15] Ryder, N. (2024). To Report or Not to Report? An Analysis of the Relationship Between Defence Against Terrorism Financing Suspicious Activity Reports and Fraud in the United Kingdom. *Comparative Perspectives on Law and Justice*, 116, 169-202. DOI: 10.1007/978-3-031-59547-9_8
- [16] Samoilov, Ye.Yu. (2025). Peculiarities of the social danger of the legalization of property obtained by crime, committed with the use of virtual assets. *Our Law*, 2, 123-130. DOI: 10.71404/NP.2025.2.19
- [17] Samoilov, Ye.Yu. (2026). Counteraction by criminal law means to the legalization (laundering) of property obtained by crime, committed with the use of virtual assets. *Candidate's thesis*. Kharkiv. Retrieved from <https://ekhnuir.karazin.ua/items/cbd4cd02-0191-4380-8792-7b6835483e5f>
- [18] Shnurenko, I.H. (2025). Socio-legal conditionality of the next changes to Article 209-1 "Intentional violation of the requirements of the legislation on prevention and counteraction to the legalization (laundering) of proceeds from crime, financing of terrorism and financing of the proliferation of weapons of mass destruction" of the Criminal Code of Ukraine. *Legal Scientific Electronic Journal*, 3, 382-386. DOI: 10.32782/2524-0374/2025-3/9
- [19] Shvydkyi, O.O. (2024). The composition of the criminal offense provided for in Art. 209-1 of the Criminal Code of Ukraine, and measures of criminal-legal influence. *Legal Scientific Electronic Journal*, 1, 787-790. DOI: 10.32782/2524-0374/2024-1/190
- [20] Vasylevych, V.V., & Levchenko, Yu.O. (2024). National system for preventing the legalization (laundering) of property obtained by criminal means. *Analytical and comparative jurisprudence*, 1, 487-492. DOI: 10.24144/2788-6018.2024.01.86

- [21] Volynets, R.A. (2022). Analysis of amendments to Article 209-1 of the Criminal Code of Ukraine and their impact on the practice of applying this criminal law norm. *Legal Scientific Electronic Journal*, 8, 397-402. DOI: 10.32782/2524-0374/2022-8/90
- [22] Zhuk, I.V., & Kaliz, A. (2022). International experience of criminal law countering the legalisation (laundering) of property obtained by criminal means: Retrospective and current trends. *Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs*, 27(2), 29-39. DOI: 10.56215/0122272.29

Список використаних джерел

- [1] Батиргареева В. С. Легалізація доходів, одержаних від розкрадання бюджетних коштів під час дорожньо-будівельних робіт: до кримінологічного аналізу проблеми. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2024. Т. 31. № 1. С. 245–265. DOI: 10.31359/1993-0909-2023-31-1-245
- [2] Беницький А. С. Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом: проблеми кримінально-правової кваліфікації. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2024. № 4. С. 32–37. DOI: 10.32850/sulj.2024.4.6
- [3] Бреславець В. В. Окремі аспекти розслідування фінансових правопорушень. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 3. С. 400–402. DOI: 10.32782/2524-0374/2025-3/94
- [4] Бреславець В. В. Роль міжнародного співробітництва в боротьбі з фінансовими правопорушеннями. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 4. С. 51–58. DOI: 10.52058/3041-1254-2025-4(14)-51-58
- [5] Бровко В. Проблемні аспекти визначення змісту істотної шкоди як ознаки об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ч. 1 ст. 209-1 Кримінального кодексу України. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 9. С. 132–138. URL: <https://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/09/26.pdf>
- [6] Бурдін В. М. Окремі питання кримінальної відповідальності за відмивання доходів у чинному КК України та проєкті КК. *Вісник Львівського університету. Серія «Юридична»*. 2024. № 78. С. 308–317. DOI: 10.30970/vla.2024.78.308
- [7] Дудоров О. О. Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом: порівняльний аналіз положень чинного і перспективного кримінального закону. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 8. С. 341–348. DOI: 10.32782/2524-0374/2023-8/79
- [8] Джевага-Третьякова С. Ю. Міжнародно-правове регулювання протидії відмиванню грошей : дис. ... д-ра філософії : 081 «Право». Одеса, 2025. 206 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/aca47a01-1daa-4f18-8c20-47d0faa940a4>
- [9] Гладковський М. О. Тлумачення окремих ознак суб'єктивної сторони легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, з урахуванням положень національного та міжнародного антилегалізаційного законодавства. *Право і суспільство*. 2023. № 3. С. 258–264. DOI: 10.32842/2078-3736/2023.3.38
- [10] Каменський Д. В., Дудоров О. О. Відмивання злочинних доходів через операції з віртуальними валютами: нова загроза економічній безпеці. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 1. С. 500–509. DOI: 10.24144/2788-6018.2024.01.88
- [11] Красницький І. В. Кримінальна відповідальність за діяння з майном, одержаним кримінально протиправним шляхом: системний аналіз унормування та розмежування складів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2024. Вип. 85. Ч. 3. С. 302–311. DOI: 10.24144/2307-3322.2024.85.3.48
- [12] Кундельська І. С. Запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом : дис. ... д-ра філософії : 081 «Право». Київ, 2024. 272 с. URL: <https://elar.navs.edu.ua/items/107596af-beed-465b-b117-c63715d27ed8>
- [13] Pellegrina L., Maio G., Masciandaro D., Saraceno M. Organized crime, suspicious transaction reporting and anti-money laundering regulation. *Regional Studies*. 2020. No. 54 (12). P. 1761–1775. DOI: 10.1080/00343404.2020.1772963
- [14] Радутний О. Е. Інформація як універсальний предмет злочинів. *Держава і право. Серія «Юридичні і політичні науки»*. 2009. Вип. 46. С. 458–462. URL: <https://nasplib.isofts.kiev.ua/handle/123456789/9132>
- [15] Ryder N. (2024). To Report or Not to Report? An Analysis of the Relationship Between Defence Against Terrorism Financing Suspicious Activity Reports and Fraud in the United Kingdom. *Comparative Perspectives on Law and Justice*. 2024. Vol. 116. P. 169–202. DOI: 10.1007/978-3-031-59547-9_8
- [16] Самойлов Є. Ю. Особливості суспільної небезпеки легалізації майна, одержаного злочинним шляхом, вчинюваної з використанням віртуальних активів. *Наше право*. 2025. № 2. С. 123–130. DOI: 10.71404/NP.2025.2.19
- [17] Самойлов Є. Ю. Протидія кримінально-правовими засобами легалізації (відмиванню) майна, одержаного злочинним шляхом, вчинюваної з використанням віртуальних активів : дис. ... д-ра філософії : 081 «Право». Харків, 2026. 240 с. URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/items/cbd4cd02-0191-4380-8792-7b6835483e5f>

- [18] Шнуренко І. Г. Соціально-правова обумовленість чергових змін статті 209-1 «Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» КК України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 3. С. 382–386. DOI: 10.32782/2524-0374/2025-3/90
- [19] Швидкий О. О. Склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 209-1 КК України, та заходи кримінально-правового впливу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 787–790. DOI: 10.32782/2524-0374/2024-1/190
- [20] Василевич В. В., Левченко Ю. О. Національна системи запобігання легалізації (відмиванню) майна, одержаного злочинним шляхом. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 1. С. 487–492. DOI: 10.24144/2788-6018.2024.01.86
- [21] Волинець Р. А. Аналіз змін до статті 209-1 Кримінального кодексу України та їх впливу на практику застосування цієї кримінально-правової норми. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 8. С. 397–402. DOI: 10.32782/2524-0374/2022-8/90
- [22] Zhuk I. V., Kaliz A. International experience of criminal law countering the legalisation (laundering) of property obtained by criminal means: Retrospective and current trends. *Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs*. 2022. No. 27 (2). P. 29–39. DOI: 10.56215/0122272.29

KHLYSTUN Volodymyr

Lecturer of the Department of Criminal Law of the National Academy of Internal Affairs

03035, 1 Solomianska Sq., Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-2002-8480>;

ALEKSIICHUK Oleksandr

Lecturer of the Department of Criminal Law of the National Academy of Internal Affairs

03035, 1 Solomianska Sq., Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-0507-8943>;

SOKHA Yuliia

Lecturer of the Department of Criminal Law of the National Academy of Internal Affairs

03035, 1 Solomianska Sq., Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-0720-4671>

Criminal Liability for Violation of Financial Monitoring Requirements: Analysis of Legislative Shortcomings and Ways to Eliminate them

Abstract. This article attempts to analyse the effectiveness of the legislative formulation of criminal liability under Part 1 of Article 209-1 of the Criminal Code of Ukraine for breaches of financial monitoring requirements, and the related administrative liability under Part 2 of Article 166-9 of the Code of Administrative Offences. The study revealed both the relevance of criminal law protection of social relations in the sphere of state financial monitoring and the existence of gaps in current legislation, in particular, in the wording of the provisions of the aforementioned articles, which led to the conclusion that current legislation does not provide for criminal liability for 'failure to submit accurate information on financial transactions subject to financial monitoring in accordance with the law' or for 'failure to submit accurate information promptly regarding financial transactions subject to financial monitoring under the law', if such acts have caused significant harm to the rights, freedoms or interests of individual citizens protected by law, to state or public interests, or to the interests of individual legal entities. Statistical data have been analysed and corresponding conclusions drawn on that basis. Discrepancies have been identified in the description of forms of socially dangerous behaviour under Part 2 of Article 166-9 of the Code of Administrative Offences and Part 1 of Article 209-1 of the Criminal Code of Ukraine. It is proposed to amend the current legislation of Ukraine and to revise the articles in question, which will eliminate the shortcomings in the legislative wording, promote an unambiguous understanding of the criminal law prohibition and its correct application, as well as increase knowledge regarding the grounds and conditions for criminal and administrative liability for breaches of financial monitoring requirements.

Keywords: criminal offence; criminal liability; financial monitoring; legalisation (laundering) of property; information; subject of criminal offence; significant damage.